

RAZGOVOR S VILMOM BARTOLIĆ, RAVNATELJICOM MUZEJA GRADA ROVINJA - ROVIGNO/
 MUSEO DELLA CITTÀ DI ROVINJ - ROVIGNO, U POVODU 70. GODIŠNJICE OSNUTKA

Od bedema u temeljima do kartonskog samuraja

U povodu 70. godišnjice osnutka Muzeja grada Rovinja, unatoč istraživačkim radovima i obnovi zgrade, pripremljene su čak tri izložbe koje smo posjetili uz vodstvo ravnateljice Vilme Bartolić

Razgovarao Goran Galić

Rovinj je posebno lijep u ožujku. Poznata panorama s razglednica, brežuljak s visokim uskim kućama jarkih boja koje rastu iz mora, toranj svete Eufemije na vrhu. Veduta je to koja u Rovinj privlači brojne turiste i poslovne ljude na Weekend Media Festival, Dane komunikacija, kongrese. Kustosi i umjetnici iz cijele zemlje izlaze u Galeriji Adris, književnici se okupljaju na Danima Antuna Šoljana. No doživjeti Rovinj izvan glavne turističke sezone, u rano proljeće ili jesen, posebno je iskustvo. Turista je manje. Sunce obasjava kristalno čisto more, batane kruže oko poluotoka, a Rovinj izranja iz mora u svojoj ljepoti. Grad je to bogate kulturne baštine, grad turizma, duhana, najboljeg pelinkovca, kažu domaći. Sa svojom specifičnom arhitekturom i jedinstvenim krajobrazom Rovinj je i sam po sebi jedinstveno umjetničko djelo.

Početkom ožujka uputili smo se na dvije rovinjske kulturne ustanove. Muzej grada Rovinja u samome gradskom središtu i Ogranak Matice hrvatske u Rovinju smješten na prvom i drugom katu obnovljene barokne palače u Ulici Domenica Pergolisa 2, koji već godinama uspješno vodi agilni Goran Zgrabljčić, a u posljednje vrijeme pokrenute su i nove aktivnosti, poput Dječjeg zbora OMH u Rovinju, STEAM radionica i sl. O Ogranku ćemo detaljnije drugi put. Sedamdeseti jubilej rovinjskog muzeja, koji je u obljetničkoj godini pripremio čak tri različite izložbe s bogatim katalogom, dovoljan je razlog za samostalnu stranicu u *Vijencu*.

Tri obljetničke izložbe

Ispred osunčana pročelja barokne palače Califfi, nekada doma znamenite rovinjske obitelji, a od 1954. rovinjskog Muzeja, dočekuje nas ravnateljica Muzeja grada Rovinja, povjesničarka umjetnosti Vilma Bartolić koja ga vodi od veljače 2023. Dogovorili smo se da nas provede kroz postav obljetničkih izložbi. Prva je već u predvorju.

„Zgrada Muzeja izgrađena je krajem 17. stoljeća na liniji izvornih srednjovjekovnih gradskih bedema, a arheološkim istraživanjima koja je u prizemlju Muzeja provodio Hrvatski restauratorski zavod 2021. i 2022. došlo se do novih spoznaja o njihovom obliku, točnom smjeru pružanja i dataciji. Zajedno s ostalim arheološkim predmetima koji su pronađeni prilikom istraživanja, dobivena je nova slika o povijesnom i urbanističkom razvoju Rovinja“, govori nam Vilma Bartolić pokazujući ostatke bedema koji se mogu vidjeti u jednom dijelu izložbenog prostora. Objašnjava da je Muzej zbog arheoloških istraživanja, ali i istražnih radova koji se provode u ostalim dijelovima zgrade, bio zatvoren. U 2024. u kojoj se obilježavala 70. godišnjica osnutka odlučili su ponovno otvoriti Muzej bez obzira na to što radovi još nisu bili gotovi. Izložbe se priređuju u prilagodenim uvjetima. Tako su u prizemlju postavili arheološku izložbu *in situ* nazvanu *Muzej na*

temeljima grada na kojoj su prikazani rezultati recentnih arheoloških istraživanja. Predmeti su izloženi upravo na mjestu gdje su nalazi iskopani. Uz najvažnije nalaze – gradske bedeme – pronađen je i veći broj fragmenata keramike, predmeta za svakodnevnu upotrebu te nekoliko grobnih ukopa, ostaci četiriju muških osoba u dobi od 22 do 60 godina, što je pomoglo i u dataciji bedema.

Da je Rovinj bio važna stanica na trgovačkim putovima Mediterana, svjedoče i nalazi antičke keramike, fibula, zanimljiv češalj izrađen od životinjske kosti. Arheološka

skup predmeta u zbirku tematizira se izložbom *Studija slučaja: Rovinj! Muzejska grada kao raison d'être jednog muzeja*. Izloženim se radovima iz umjetničkih zbirki definiraju temeljni načini skupljanja, analiziraju otkupi i pokloni kao najčešćiji oblici prikupljanja, a obrađenim ostavštinama prikazuje se utjecaj na oblikovanje nekih od specifičnosti rovinjske likovne zbirke. Izdvajaju se primjeri dobre muzejske prakse, navode se izvori, manifestacije poput Grisije i likovne kolonije, osobnosti koje su utjecale na formiranje zbirke u obliku u kojemu danas postoji. Izložba ukazuje i na

izuzetna slikarica, zanimljivog i avangardnog vizualnog izričaja koja je nepravredno ostala okarakterizirana kao lokalna umjetnica. Muzej je u posljednje vrijeme otkupio određeni broj njezinih radova, a dobili smo i veću donaciju. Novonabavljeni radovi Zore Matić prikazat će se na izložbi koja se priprema za svibanj“, najavljuje ravnateljica.

Šećući kroz četiri izložbene prostorije izložbe *Studija slučaja: Rovinj!* nailazimo na imena rovinjskog likovnog kruga, istarske umjetnike, ali i na relevantne hrvatske umjetnike; razgledavamo radove Marčela Brajnovi-

Ravnateljica Muzeja grada Rovinja Vilma Bartolić predstavlja arheološku izložbu *in situ* nazvanu *Muzej na temeljima grada*

Samuraj Aleksandra Garbina

istraživanja vodio je Hrvatski restauratorski zavod, Odjel za kopnenu arheologiju, a voditelj radova bio je Josip Višnjić, koji je napisao i tekst za katalog i panoe izložbe. Izložba tako posjetitelje u kontekstu i na mjestu u kojemu su nalazi i pronađeni vodi kroz prošlost Rovinja od antičkih početaka do izgradnje palače Califfi u 17. stoljeću.

Nevidljivi muzejski rad učiniti vidljivim

Druge dvije izložbe, čija je autorica i kustosica Elizabeta Rogović, uporište imaju u muzejskoj građi i dokumentaciji, objašnjava ravnateljica. „Izložbe *Papirnatih svjedoci prošlih vremena*, *iščitavanje muzejske prošlosti kroz publikacije* i *Studija slučaja: Rovinj! Muzejska grada kao raison d'être jednog muzeja* polaze od istraživanja, obrade, nadopune te objedinjavanja postojećih i novih saznanja o građi koju Muzej čuva. Prikazuju i rasvjetljavaju veze da bi se one, na samoj izložbi, vizualizirale muzejskim predmetima, obrađenom dokumentacijom i sakupljenim informacijama. Drugim riječima, radi se o *izložbama* koje prikazuju *kako* se one priređuju i što im sve preti: ilustriran je proces koji vodi k ishodu“, ističe Vilma Bartolić.

„Zbog radova koji su se početkom 2024. godine još uvijek odvijali u prizemlju zgrade, izložba *Papirnatih svjedoci prošlih vremena*, *iščitavanje muzejske prošlosti kroz publikacije* nije održana u Muzeju nego u rovinjskom Multimedijalnom centru. Odabirom muzejskih tiskovina, knjiga, kataloga, deplijana, pozivnica i plakata, osim što se predstavila kronologija ambiciozne izlagačke djelatnosti, ukazalo se i na društvene i povijesne okolnosti koje se ogledaju u načinu osmišljavanja izložbenih aktivnosti“, kaže ravnateljica koja naglašava da se izložbom na najneposredniji način *nevidljivi* muzejski rad čini *vidljivim*.

Slično je i s izložbom koju smo razgledali na prvom katu muzeja, a o kojoj Vilma Bartolić govori: „Istraživanje muzejske grade s fokusom na problematiziranje načina ula-

manjkavosti koje se događaju u procesu nabave nove građe, a ogledaju se u zastupljenosti predmeta čije je mjesto u zbirci upitno.

Vizionarski radovi Aleksandra Garbina

Akvizicijama koje su realizirane u novije vrijeme umjetnička je zbirka obogaćena za nekoliko ključnih radova Aleksandra Garbina, osebnog rovinjskog likovnjaka, vizionara koji je često živio izvan prostora i vremena kojemu je pripadao pa je dio izložbe organizirane u godini u kojoj nas je napustio, posvećen upravo njemu, umjetniku koji je ostavio upečatljiv trag na suvremenoj likovnoj sceni“, kaže Vilma Bartolić.

Na početku izložbe dočekuje nas upravo Garbinov rad, samuraj izrađen od kartona koji priča posebnu priču. Skulptura je nastala nakon što je umjetnik na izložbi *Putovanje u Japan 1884-1885. supružnika Hütterott* (Georg Hütterott, uspješni poduzetnik njemačkog podrijetla, 1890. godine kupuje četiri otoka, brojne umjetnine donirao muzeju) fascinirao izloženi oklop samuraja. Garbin motiv reinterpretira na originalan način te reciklažom starih kutija i papira gradi impresivnu pojavu samuraja.

Rovinjski likovni krug

Na pitanje o specifičnostima njihove zbirke, ravnateljica odgovara: „Muzej ima vrijedan fondus koji obuhvaća arheološku, povijesnu, etnografsku i umjetničku građu, a valja naglasiti da veliki dio građe nadilazi lokalni okvir. Tako je i sa zbirkom radova suvremene umjetnosti u kojoj uz referentna imena lokalne i nacionalne likovne scene imamo i pripadnike tzv. rovinjskog likovnog kruga. Naime, radi se o umjetnicima koji su iza Drugog svjetskog rata dolazili u Rovinj, neki su se od njih ovdje i nastanili. Jedan od njih je Bruno Mascarelli, svojevrsni idejni pokretač poslijeratnog likovnog života Rovinja. U tom kontekstu svakako treba istaknuti Zoru Matić, prvu ravnateljicu našega muzeja. Bila je

ča, Predraga Todorovića, Dure Sedera, Nikole Ražova, Josipa Diminića, Milene Lah, Otona Glihe, Branka Ružića, Emila Bobanovića Čolića, Slobodana Vuličevića, Aleksandra Srneca, Ivana Picelja, Julija Knifera, Josipa Vaništa, Egidija Budicina, Brune Mascarellija, Zore Matić, Šime Vulasa, Šime Perića...

Soba dalje – stari majstori.

Kat iznad – radovi. Čelični potporni stupovi drže strop, a zidovi otkrivaju oslike koje istražuje Hrvatski restauratorski zavod.

Priču o rovinjskoj likovnoj sceni ne možemo završiti bez Grisije, omiljene likovne manifestacije Rovinjaca koja je zamrla u vrijeme korone. Riječ je o jednoj od najpoznatijih izložbi na otvorenome u Hrvatskoj. Akademski umjetnici, amateri i djeca u istoimenoj ulici, što kao kičma spaja glavni gradski trg i crkvu sv. Eufemije, izlaze svoja umjetnička djela mnogobrojnoj publici, duže se i iščekuju proglašenje najboljih radova te vrijednih nagrada.

Prva Grisija održala se 1967. a govori se da je nastala nakon što je 1966. u Rovinj stigao brod Liburnija iz Venecije. Njime je u Rovinj doputovalo i 120 američkih turista, što je za ono doba bila velika senzacija. Šećući ulicama Rovinja, u kojem je oduvijek živio velik broj umjetnika, američki turisti oduševili su se gradom umjetnika i kupili 12 njihovih djela. Iduće godine, potaknuti tim događajem, umjetnici organiziraju prvu jednostavnu izložbu na otvorenome – Grisiju.

Vilma Bartolić objašnjava da se izložba održavala druge nedjelje u kolovozu. „Svako izdanje Grisije imalo je žiri koji je ocjenjivao radove, nagrađeni bi radovi ulazili u muzejski fondus, a neki bi se dodjeljivali sponzorima.“

„I kad će sljedeće izdanje?“ pitamo prije pozdrava. „Nakon petogodišnje stanke, Grisija će se ove godine ponovno održati. Organizator će biti Pučko otvoreno učilište Rovinj, a Muzej je suorganizator.“

Još jedan razlog da ove godine posjetite Istru i Rovinj.

(Članak sufinancirao JANAF)